

TIEDOTE 12.1.2024

Hammaslääkärityövoimaselvitys 2023:

Terveyskeskushammaslääkärivaje nousi ja yksityisen sektorin vapaa kapasiteetti lisääntyi

Terveyskeskushammaslääkärivaje oli lokakuussa 2023 noin 11,7 prosenttia (229 vakanssia). Vaje nousi edellisestä, lokakuussa 2022 tehdystä selvityksestä, jolloin ilman hammaslääkäreitä oli 9,3 prosenttia terveystieteidenhammaslääkärin viroista ja toimista. Myös vuokratyövoiman käyttö lisääntyi. Nyt 3,3 prosenttia terveystieteidenhammaslääkärin vakansseista hoidettiin käyttämällä vuokratyövoimaa, vuotta aiemmin 2,3 prosenttia.

Vajeen ja vuokratyön käytön kasvu kertovat lisääntyneistä haasteista hammaslääkärityövoiman saatavuudessa. Vajeen ja vuokratyön käytön yhteen laskettu osuus on viimeksi ollut näin suurta 10 vuotta sitten (Kuvio 1).

Vuoden 2023 alussa tapahtui merkittävä rakenteellinen muutos, kun palvelutuotanto siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Työvoimatilanteen vertailu eri vuosien välillä on tehty aggregoimalla vuoden 2022 työvoimaselvityksen kunta- ja kuntayhtymäkohtaiset tiedot vastaamaan maantieteellisiä hyvinvointialueita. Tulosraportista löytyy myös hyvinvointialuekohtaisia vertailuja, mutta niihin liittyy enemmän epävarmuuksia kuin tarkasteltaessa koko maan lukuja.

Terveystieteidenhammaslääkärin vakanssien määrä on vähentynyt 20 vakanssilla, mitä saattaa liittyä siihen, että vakansseja on muutettu erikoishammaslääkärin vakansseiksi. Erikoishammaslääkärivakanssien määrä on lisääntynyt 33 vakanssilla, mikä on positiivinen muutos ja parantaneerikoishammaslääkärin palvelujen saatavuutta hyvinvointialueilla.

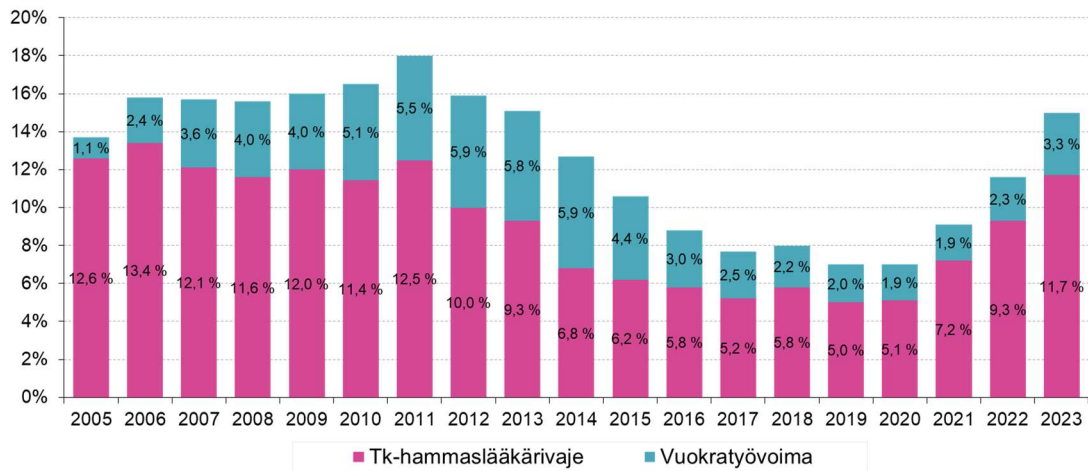
Suun terveydenhuollossa yksityishammaslääkäreillä on ollut aina merkittävä rooli. Suomalaisista aikuisista lähes puolet hoidattaa suunsa yksityisessä hammashoidossa. Yksityisen sektorin hoitoa tuetaan sairausvakuutuskorvauksilla, mutta potilaan maksuosuus on huomattavasti korkeampi kuin hyvinvointialueiden terveystieteidenhammaslääkäreillä.

Yksityinen sektori tekee yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa muun muassa tarjoamalla hoitoa ostopalveluna ja palveluseteleillä. Työvoimaselvitykseen kuuluvaan yksityishammaslääkäriskyselyyn vastanneista yksityishammaslääkäreistä 30 prosenttia kertoi myyvänsä palveluja terveystieteidenhammaslääkäreille. Osuus oli kasvanut kolmella prosenttiyksiköllä vuodessa.

Yksityisellä sektorilla olisi potentiaalia kantaa vielä suurempaa vastuuta väestön suun terveyden hoidosta. Yksityisen sektorin laskennallinen vapaa kapasiteetti – eli se työ määrä, jonka yksityishammaslääkärit voisivat tehdä työtä enemmän, jos potilaita riittäisi – lisääntyi vuodesta 2022. Nyt vapaa kapasiteetti vastasi 174 täysiaikaisen terveystieteidenhammaslääkärin työpanosta, vuotta aiemmin luku oli 145.

Vuoden 2023 työvoimaselvityksen tehtiin sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Hammaslääkäriliiton yhteistyönä. Kysely lähetettiin hyvinvointialueiden perusterveydenhuollon johtaville hammaslääkäreille (N=23). Kyselyssä tiedusteltiin työvoimatilanteesta keskiviikkona 4.10.2023. Vastaus saatiin Ahvenanmaata lukuun ottamatta kaikilta hyvinvointialueilta (ml. Helsinki). Ahvenanmaan osalta käytettiin koko maata koskevia laskelmia vuoden 2022 tietoja. Kysely yksityishammaslääkäreille lähetettiin kaikille pää- ja sivutoimisille yksityishammaslääkäreille, joilta löytyi toimiva sähköpostiosoite Hammaslääkäriliiton jäsenrekisteristä. Kysely oli auki 25.10.–21.11.2023. Vastauksia saatiin 651 ja vastausaste oli 33 prosenttia.

Tulokset löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta: <http://www.hammaslaakariliitto.fi/tyovoimaselvitykset>.

KUVIO 1. Terveyskeskushammaslääkärivaje 2005–2023 ja vuokratyövoiman osuus (%).

Lisätiedot

Jaakko Koivumäki, erikoistutkija, Suomen Hammaslääkäriliito, jaakko.koivumaki@hammaslaakariliitto.fi, puh. 0400 971658

Henna Virtomaa, toiminnanjohtaja, Suomen Hammaslääkäriliito, henna.virtomaa@hammaslaakariliitto.fi

Merja Auero, lääkintöneuvos, Sosiaali- ja terveysministeriö, merja-liisa.auero@gov.fi